

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Szerdán.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlköázásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VII. évfolyam.

Szászsebes, 1902. Deczember 24.

13. szám.

Könyörületes szívek.

Alig pár hete kaptuk s közöltük lapunkban a rettenetes hirt, hogy ismét elesett a csatatéren egyik derék kartársunk akkor, midőn a reá bizott szolgálatot hűségesen s buzgón teljesítette, sőt bátran mondhatjuk, hogy éppen azért kellett elesnie, mert lelkiismeretes, egyenes ember volt s az ő halála még megrendítőbb, mint azé a katonáé, a ki duló csatában vesztí életét, mert ez szemközt megy a veszéllyel, előre tudja, hogy ott, a hová a parancs szólítja, a halál tartja aratását, míg a mi embereinket, a kik az erdésznek a vadászatnak állanak szolgálatában, rendesen orozva éri a támadás, a gyilkos golyó vagy a fejsze-csapás nem jön szemközt, hanem hátul éri a kiszemelt áldozatot. A katona midőn lelkét kileheli, még akkor is csak áldhatja azt, kiért ifju életét feláldozta, mert hiszen édes anyja volt az, melynek kebelén született, táplálkozott: az ő szeretett hazája az, mely gondoskodni fog azokról is, kiket ő árvaságban hágy, míg az erdészeti és vadászati altiszt akkor, midőn buzgó szolgálataért vesztí életét, gyakran abban a rettenetes tudatban hunyja le örökre szemeit, hogy az övéi, kik neki önmagánál is kedvesebbek voltak, a kiké volt szívének minden dobbanása, az ő halálával teljes árvaságra jutnak, mert az, a kinek szolgálatában állt s tehát

a kiért maghalt, nem gondoskodik róluk, hanem mint valamely fölösleges butort szokás, egyszerűen kilöki őket, egyszerűen kilöki őket a nagy világba, hol azután vagy megküzdének az élet viharainak hullámaival, vagy elpusztulnak ezekben.

Ilyen rettenetes halált szevedett Pusztaszent-Királyon (utolsó posta Torda) Krizsán János kartársunk is és szegény özvegye őt apró árvájával ott küzd azokkal a rettenetes hullámokkal, melyek az egész kis családi fészket elnyeléssel fenyegetik. El is nyelnék tán őket, ha nem akadnának könyörületes szívek, melyek révparthoz igyekeznek juttatni a gyöngyhajócskát és megmenteni az abban küzdő elhagyott özvegyet és a segítségért rimádkodó ártatlan apróságot.

Nem! Ne féljete ti szerencsétlenek, nem pusztultok el, mert fölöttetek öröklik mindnyájunknak közös szerető menybéli atyánk s támaszt hő érzelmet könyörületes szívekben, megosztják veletek a maguk szegénységét s melyek a saját éhségük csillapítására szánt falatból nektek is juttatnak egy-egy morzsát, mellyel ha jól nem lakhattok is, de a mely legalább némileg csillapítja emésztő éhségteket.

Mert ne higyük azt, hogy korunkban, midőn az önzés látszik uralkodni, az általánosságban nem akadnak kivételek! Hála Istennek, nem csak voltak, de vannak és mindig lesznek, míg csak emberi láb tapodja a földet, könyörületes szívek, melyek megérzik a mások nyó-

moruságát s melyek vérzenek a mások szive fájdalmának a látására. A rideg önzés, ha általánosságban vesszük, inkább a nagyoké, a földi javakban dúskálóké s a fényes palota csak ritkán ad hajlékot a könyörületességnek, ezt a szegény kis kunyhóban sokkal gyakrabban találhatjuk meg, mert igaz marad örökké az a példabeszéd, hogy „nem hisz a jóllakott az éhesnek.“

Másnak a nyomoruságát csak az tudja igazán érezni, a ki maga is kijárta annak az iskoláját, a ki maga is érezte vállaira neheznedi annak súlyos kezét.

Asután meg ha ilyen rettenetes csapás éri egy erdészeti altiszt családját, vajjon ki érezheti azt jobban, mint ismét csak az erdészeti altisztek és azok családjai? Hiszen a mi ma megtörténik egyikünkkel, holnap megtörténhetik velünk, mert „nincs a homlokunkra írva, mire virradunk holnapra!“ Az erdészeti vagy vadászati altiszt akkor, midőn terhes és vészteljes szolgálatába indulva bucsuzik övéitől, soha sem tudhatja, hogy nem-e utolsó bucsuja az, mert az ellenségek egész tömege folyton ott leselkedik utánna, a vész mindig a sarkában van s kerpés mikor csap le rá egészen váratlanul. Mert igazán sok az ő ellenségük: az időjárás viszontagságai, sziklák, meredélyek, vérengző vadak, mind alkalmasak egészségük, életük megrontására, de mindennek fölött ott a legnagyobb ellenségük a hol barátot kellene találni: azember. Bizon magunk sem tudjuk, hogy há-

nyan esnek évenként áldozatul ennek a legádázabb ellenségüknek kartársaink közül, mert kicsiny emberek vagyunk, kiknek hiányát nem érzi meg a világ s nem igen törődik azzal, hogy egygyel több vagy kevesebb a számunk s így csak ritkán jutunk egy-egy ilyen szomorú eset tudomására és annak is csak azóta, a mióta meg van a mindnyájunk közös érdekeit felkaroló lapunk.

Ilyen viszonyok között azután csak természetesnek találjuk, ha tisztelt kartársaink szive erősen megdobbzan egy olyan hírnek a hallatára, hogy valamelyik közülünk ismét buzgó szolgálatának esett áldozatául s hogy ennek rendes következményeként a hátramaradt család inségben van s a mások könyörületességére szorul.

És vajjon kik legyenek ezek a mások? Vajjon nem első sorban mi hátramaradt kartársak, kik osztályosai vagyunk a szerencsétlen véget ért társunk sorsának? És vajjon átengetnénk-e másnak azt a dicsőséget, hogy ő legyen könyörületességével ott az első, hol az első helyet mi követeljük magunknak?

Ott van a szép példa, melyet a pusztaszent királyi és vidékbeli szeretett és tisztelt kartársaink mutattak akkor, midőn a szolgálatában orvul meggyilkolt Krizsán János frissen hantolt sirjától haza térve látták a bánatos özvegy és a kicsiny árvákét kivált, kiknek nagy része még nem is tudja, hogy miért sirt s kit siratott el s ha sirt, ezt talán csak azért tette, mert az anyját sirni látta. Azok a kar-

Farkas a birkák közt.

Irta: Bársony István. — (Vége).

Meg is előlte s egy kicsit meg is csipte sürgölődő párját; az asszony jót csapott a kezére; még rá is förmedt: nyughasson már, legalább ilyenkor.“

— Halli? — szólt felénk pislogva nagybüszkén az öreg. — Nincs békessége tőlem, — kaczagott negédesen és megriszálta hozzá a derekát, mintha tánchoz igazodnék.

Majszolgattuk a finom juhászsajtot s aközben azt kérdi a társam.

Köhintett egyet az emberünk. Tetszett neki, hogy mi is tudunk róla s hogy még többre volnánk kíváncsiak.

— Az a Rózsa Sándor-féle? — kérdezte foghegyről.

— Az a'. Amiről az ujságok is irtak.

— Régen volt az. Talán igaz se volt. Ugy kevertem bele, még kölyök-koromban. Tizenkilenc esztendősem voltam. De ne beszéljünk tán inkább másról?

Félig igazán mondta, félig hiuságból. Röstellte egy kicsit, amikor rá kellett térnie arra, hogy becsukták. De meg azt szerette, ha nógatják, biztatják, sürgetik.

A társam tudott vele banni.

— Rosszul bántak otthon az öreggel, oszt' ugy kéredzkedett a Rózsa bandájába mondta hozzám fordulva, mintha magyarázná.

— Dehogy bántak, — förmedt föl a vénség. — Ej no! Ugy csalt magához Sándor. Micsoda beszéd már az!

Jól tudta azt a cimborán. De azt is tudta, hogy leginkább ilyen beszéddel dug taplót a vén pusztai farkas fülebe. Azt nem türi, azt kiigazítja mindjárt. Inkább elmondja aztán maga az igazat.

— Hát ugy volt, mondom. Furfanggal fogott meg. A szeretőmet, a barna Julist, mentem keresni, akit eltüntettek. A Rózsa Sándor betyárjai hurcolták ma-

társak voltak első, kik kiemelték kétségbeeséséből a szerencsétlen családot s az első falatot nyújtották az éhezőknek. De nemes példájuk nem maradt utánozatlan; szép hazánk minden vidékéből szárnyra kelt a könyörületesség angyala s bár nem a bőség szaruját vitte magával az inség tanyájába, hanem csak a szeretet szerény kosárcáját, vajjon ki tudná kiszámítani, hogy hány keserű könnyet törült le azokról az ártatlan s inségbe nem a saját hibájukból esett áldozatok ábrázatáról?

Sok száz családban a legörvendetesebb családi ünnepen, karácsony estéjén fogják olvasni ezeket a sorokat: jusson eszükbe azoknak a boldogoknak, kik mind együtt lehetnek a kicsiny karácsonyfa körül, hogy van egy szerencsétlen család, melynek az idén talán először nincs karácsonyfája, mert az, ki azt eddig az erdőről hozta, ki annak apró ajándékait megvásárolta, nincs többé s teljék meg a szívük könyörületességgel!

A farkas. (Canis lupus).

Irta: Donász Ferencz.

..... A farkas egy leeresztett farku, sovány és hosszulábú nagy kutyához hasonlít, mondja Giebel, de talán csak az első, felületes megtekintésre, állítjuk mi és velünk együtt mindazok, a kik nem akarnak a természettudósoknak a hibájába esni, kik majd a farkast, majd a sakált mondják kutyáink ősapjának —

gukkal, úgy hirlett akkoriban. En oszt odamentem hozzájuk egymagamban. Egy karikásom volt, meg egy jó fokosom. Hová tettétek Julesát? — kérdeztem dühösen. — Az egyik kacagott. Azon végigvágтам a karikással. Arra nekemugrott hátulról, aki mögöttem állt. De észrevettem s úgy kólintottam föbe, hogy ott nyaklott el. Persze, letepertek. De Sándor nem hagyott. „Efajta kell nekünk” mondta és nem eresztett el többet.

— Ráday csipte el mindnyájukat, ugy-e?

— Az ám, de hogy! Mikor a ceglédi vonatot megtámadtuk, kétszáz pandur volt rajta. Ötvennek oda se néztünk volna. Hisz' mi akartuk elfogni Rádayt. Nehéz sor volt.

Aztán belemerült az elbeszélésbe magától is. Hogyan szökött meg, hogyan jött haza a Hortobágyra és bujdosott itt esztendőig, idegen néven szolgált, úgy is házasodott meg.

— Jaj de igen is nagyon szerettem azt az asszonyt! — bugta elbusulva és lelógatta sörényes ősz fejét. — Elmondtam neki mindent.

és ezen a réven akarják velünk a közeli fajatyafiságot bebizonyítani.

Mert azt hiszem, hogy azt mindenki elismeri, hogy erdeinknek ez a falánk rablója csak bizarr és elvadult torzképe lehet az ember által régidőktől fogva nemesített kutyafajoknak, annyit azonban nem lehet eltagadni, hogy a vadon lakói közül ez áll legközelebb a kutya legősibb caractertypusához és csakis egyedül ezen a réven lehet „rokonságba” hozni a kutyafélék családjával, miután beható megtekintésre épp annyi hasonló, mint eltérő alaki ismertetőjelet lehet rajta felfedezni...

Ezek a hasonló ismertetőjelek: a kutyakéval egyforma gömbölyű pupillák, a Spitz-fajok felálló, hegyes fülei, a fogazat, a vékonyakon bemélyedő horpaszok és a soványas lábszárak, mely utóbbiak a juháskutyáknál, ha nem is valami nagy mértékben, de mégis föllelhetők; ellenben rézsutosan álló szemeivel, csapott állásu koponyájával, a rókaéhoz hasonló, erősen hegybefutó pofájával, hosszas keskeny lábfejével erősen eltér a kutyáktól, éppen úgy, mint nagyon előreálló középső lábujjával és vastag bozontos farkával, melyet behuzva vagy lomposan leeresztve, lógat és sohase kondorit fölfelé, mint a kutyák szokták, melyeknél a nagy Linné is félreismerhetetlen faji jelleg gyanánt utalt farkuknak kissé fölfelé való kunkorodására...

Hát bizony elismerjük, hogy ez olyan: „nesze semmi, fogd meg jól” bizonyíték a faji rokonság mellett, de nem tehetünk róla, miután a felhozott tényleges bizonyítékokkal ugyanannyi nemleges áll szemben s végeztül sem bizonyíték, sem tagadás nem marad feleslegben, mely vagy az egyik, vagy a másik részére döntené el a kérdést. Ezzel azonban nem azt akarom mondani, hogy nem lehetne még több alaki ismertetőjelet felsorolni, de igenis azt állítom, hogy ezekre szintén éppen annyi eltérő és tagadó sajátságokkal lehetne ráduplázni — a melyekből aztán megint

— Mindent?

— Az ám. Vesztemre tettem. Egyszer megharagudott rám s vak indulatában feljelentett. Elfogtak megint. Be is csuktak, sok-sok esztendőre.

— Nem jó lett volna ugye, ha akkor elébe kerül az a nyeltes asszony.

— Nem-e? Persze, megfojtottam volna — szerelemből. Mert igen szerettem. Nem isátkoztam, csak inkább sajnáltam, tudtam, hogy megbánta kisirja utánam a szemét. Ha rá nem gondolok, kétszer is agyoncsaphattam volna a börtönörömet, újra megszökhettem volna. De azt mondtam magamban: türtőztess a bolond tüzedet ember, ha még haza akarsz jutni. Jól viseltem magamat, föltételesen el is eresztettek szabadságra. Akkor megkerestem az asszonyomat, összeálltam vele, el is vettem megint. Ugy éltünk azontul, mint a gerlemadar.

— S meghalt a tavasszal.

— Öreg volt, jól tette. Megsirattam, eltemettem, életemet újra kezdtem. Nincs itt semmi hiba, ugy-e asszony?!

csak a fentebb már elmondott circulus vitiosusba kerülénk bele.

Ellenben, ha ezen messzire álló alaki atyafiságot a kettőnek individualitásával és characterével állítjuk szembe, akkor ez az állítólagos rokonság őszi ködként foszlik széjjel, mert ez a tehetetlen belü s éhségében örökké kielégíthetetlen bestia általában annyira alantas fokon áll az állat-egyedek sorában, hogy még a leg-sundább ragadozók között is ő a legundokabb és leg-visszatasztóbb. A legdühöngőbbel versenyez falánk-ságban, alattomoságban és álnokságban és még csak parányát se rejtegeti magában az oroszán nemességének, az erdei mődve humorának, a jegesmedve egyenesen nekitörő bátorságának és a kutyák ragaszkodásának és hűségének. Ismétlem, általánosságban beszélek mert a farkasok között is akad elvéte egy-egy, a melyik kivételt képez, vagy legalább annyira-mennyire levetkőzi álnok tulajdonságainak nagy részét az emberrel érintkezés, vagy szelidítés hatása alatt, de ez a ritka kivétel csakis egyeseknek az individualitása javára írható, mely individualitás többre-kevésbé majdnem minden állatnál felfalálható.

Megjegyzem, hogy az eddig elmondottakkal csak a magam szerény véleményét akartam kifejezni minden hosszú és tudományos izü apparatus nélkül! Lehet, hogy valaki tán ezért a bűnömért nagyon fejemre olvassa a csontrendszerek és összehasonlító boncztan stb. stb. „megdönthetetlen törvényeit“, de én inkább elszenvedem ezt a lefőzést, semmint, hogy abba a hibába essem, hogy az ezzel foglalkozó tudományos művekből összeűssek egy terminus tehnikussal egyonspékelt nagyképi értekezést — a mihez, valljuk be őszintén — egy-két segédkönyv is elégséges — csak „fegyelmezett fantáziája“ legyen hozzá az embernek és a bennük rejlő „tudományt“ egy kissé más köntösbe tudja öltöztetni, hogy egy könnyen rá ne lehessen az ilyen felmelegített, de más lével feleresztett

ételre ismerni, de meg azt hiszem, hogy olvasóinknak is inkább a szája ize szerinti lesz, ha a fentebbi „irodalmi szakácskodás“ helyett az alábbi genre-ban iparkodom a farkast ismertetni.

* * *

A farkas bundája szőrzetében, mint színezetében csak úgy alá van rendelve a természet és a környezet nagy szintörvényeinek, mint a többi állaté, s e mellett a fény és meleg, a nyár és tél, valamint lakóhelyének északi vagy déli volta észrevehető különbséget idéz elő bundája színezetében és minőségében...

Igy az északi tájak lakóinál a szőrzet hosszú, durva és sűrű minőségű, a déliekénél ellenben rövid és göndörded. Színezete nyáron inkább rótes, télen pedig sárgás-szürkében játszó, míg az északi vidékeken, például a Lappföldön tartózkodóknál hiányzik a sárgás árnyalat és e helyett a sok fehérrel kevert fekete szín az uralkodó — szóval, színezete mindig összhangzik a tájék uralkodó színárnyalatával, akár a déli tájak tarkább koloritja, akár az északi tájak egyhangú, hótól és jégtől szürke árnyalata képezze környezetét...

Igy például a mi farkasunk nyáron itt-ott szürkével vegyes rőtöröses bundát visel, télen pedig feketével árnyalt s fakó-sárgával kevert szürke a színezete, fején, czombjain és hasán fehérei keverve. Szőrzete nyakán, hátán felálló s durván bozontos és leghosszabb a hasán, czombjain, farkán és ez alatt a bozontos szörme alatt — második bundaként — egy gyapjas köztakaró található, a mely a kutyáktól szintén jelentékenyen megkülönbözteti.

Feltűnően erős testének az előrésze: a rövid, izmos nyak a széles tarkóval és a fejtetővel, ellenben hátsó része jóval gyengébb, s majdnem úgy néz ki, mintha az izmos előrésszel szemben, kissé el lenne nyomorodva és mivel a járásnál vagy szaladásnál hátulját erősen huzza maga után, ennek következtében nyomai, nem, mint a rókánál egyenes irányban, hanem

Már megint kötekedett. Pirult a menyesske s duzzogva vonogatta a vállát.

— Mindig a bolondságon jár az a vén esze, mormogta magában, de úgy, hogy nekünk legyen az fölvilágosítás.

— Jó itt magának, Pista bácsi. Nem cserélne még a királylyal sem.

— Bizony nem, még a királylyal sem! Történt, hogy munkafelügyelőnek hívtak a fegyházba, mint engem. Jó pénzt fizettek volna, mert nagyon megszerettek; de csak nem leszek — pénzért rab?! ... Nem adok idekint egy napot egy életért odabent.

Nagyot lélekzett, mintha arról akart volna meggyőződni, hogy csakugyan van levegő meg szabadság bőséggel.

Lovaink békésen sütkéreztek a szinte tavaszias verőfényben; a kocsisunk szunyókált. Fent a kék végtelenségben egy pacsirta vallott szerelmet a napnak. A kunyhó mellett egy farka magyar juh heverészett, a nagy fehér komondor őrizte nyugodtan valamennyit.

Gyönyörű délibáb rezgett előttünk Nádudvar irányában. Néztük a hullámos tengerben lubickoló nyáját. A nagy csöndben csak a menyecske szavát lehetett hallani, amint megint rácsapott az embere kezére s türelmetlenül mondta: nyughasson már!

A vén pusztai farkas már ránk sem hederített. Nem törődött a délibábbal. Neki most is csak az imposztorságon járt az esze. (Az „Uj Idők“ után).

Hideg telek.

19 fok Celsius. A budapesti ember a hidegnek ekkora nagyságát olvashatta le a termométerről, fázva panaszkodva egyuttal, hogy még egy-két fok s azután csakugyan nem tudja elviselni a kegyetlen időt. Vigasztalásul szolgáljon ez a néhány adat, a mely bizonyítja, hogy a magunk fajta, mérsékelt égalt alatt élő ember mekkora hideget tud elszenvedni. A sarkvidéki télen először a hollandus Barrent és kíséroeinek volt része 1596—97-ban. Barrent megemlíti, hogy a víz, a mely-

majd jobbra, majd balra huzódnak, mintha nem bírná a derekát vagy, mintha járásában dülöngözve huzkodná maga után a hátsórészét.

Annyi tény, hogy a farkasnak leggyöngébb és legérzékenyebb része a dereka, mert egy becsületes ütéssel és furkóval lehet bénítani, annál fejlettebb azonban az eleje, mert egy birkával vagy őzzel a szájában a legnagyobb könnyűséggel tovább tud állani, noha nagysága körülbelül megegyezik egy nem túl nagy juhászcutyáéval, csak hogy természetben jóval vékonyabb és soványabb, mindazonáltal egy vén kifejlett ordas testsúlyban eléri a 40—50 kilogrammot is.

Színezetére és nagyságára nézve egyes szakírók és vadászaink a farkasnak két nemét különböztetik meg, u. m. az erdei vagy hegyi és a réti farkast. Ez a megkülönböztetés úgy természetrajzilag, mint vadászatilag téves, mert igen bajos volna őket akár egyik, akár másik szempontból megkülönböztetni, kivált ott, hol a nádasok környékén közelebb, vagy távolabb erdők, rengetegek, vagy erdős hegyek huzódnak végig. Mert midőn az erdőt meghajtják, akkor a nádasban keres buvóhelyet, mikor pedig kizargatják a nádasból, akkor a rengetegek fái és bokrai között keres menedéket, az pedig meg éppen a teljes lehetetlenségek közé tartozik, midőn a forgás idejében éjjelenként a nőstény elnyújtott üvöltéssel hívogatja maga köré a kanokat, hogy ez a két külön nemnek állított nádi és erdei egyed egymással össze ne keveredjék.

Állítják továbbá, hogy a nádi, vagy réti ordas véznább és kisebb volna a hegyi, vagy erdei egyedeknél. Ez sem áll! Mert az alföldön és a Tisza körüli nádasokban tanyázó farkasoknak juhok, marhák, csikók és sertésekben sokkal dúsabban terített asztala és választéka van, mint a rengetegben és a hegyi erdőkben csupán a vadra utalt erdei farkasoknak és miután pedig a farkasnál is — mint egyéb más állatnál a bő táplálék a fejlődésnek legelső és legfőbb tényezője,

a réti farkasnak tehát nem véznábbnak, hanem fejlettebbnek kell lennie az erdeinél.

Nem beszélek egyes esetekről, azaz kivételesen nagyra fejlődött példányokról, valamint azt sem tagadhatom, hogy a nádi, vagy réti farkas rendesen fakóbb, vörhenyesebb színű és lomposabb az erdeinél, de ennek is megtalálhatók a természetes okai és pedig a nádasok és zsombékok, tehát a környezetnek bundájához hasonló fakón rőtörhenyeges színezetében és abban, hogy a rónákon és lapályokon, hogy röviden fejezzem ki magamat, a rátüző nap jobban megfakítja bundájának a színezetét, mint az erdők és rengetegek árnyas, nap nem sütötte mélyében tanyázó farkasnak.

(A „Vadászat és Állatvilág“ után).

Nyilvános köszönet.

Mérhetlen szomomoruságunkban vigasztaló szavakkal, inségemben nemeslelkű adományaikkal ismét többen kerestek fel. Ujabban ugyanis a következő adományok jutottak kezeimhez:

1. Nyolc nagybányai városi erdőőr ur részéről 8 korona;

2. Maár József m. kir. erdőőr urtól 2 korona.

3. A dicső-szent-mártoni erdőhivatal alatt álló erdészeti altiszt uraktól 5 korona.

Fogadják a nemes lelkű szíves adakozók leghálásabb köszönetemet kegyes adományaikért!

Pusztaszent-Király 1902 dec. 8.

Özvegy Krizsán Jánosné.

Hasznos tudnivalók.

Közlemények

a kertmivelés és mezőgazdaságról

Műhle Vilmostól Temesvároztól.

XV.

Őszi vetések. Az őszi vetést nálunk Magyarországon még nem becsulik eléggé; van bizonyos elő-

ben fehérműjüket mosták, az inggel együtt elválaszthatatlan és a tüzőn is fölolvaszthatatlan tömeggé fagyott össze. 1631-ben Grönlandban oly nagy volt a hideg, hogy az emberek bőre megrepedezett, mintha ostorral verték volna. A fagy kettépattantotta a követ és megrepesztette a sziklát. Parry és mások megírták, hogy a hidegnek minő hatása van a fűtött szobára. Az ajtó nyitásakor gőzfelhő alakult, a mely jégkár-pittal vonta be e szoba falát. A hus és a kenyér olyan kemény lett, hogy baltával sem tudták fölaprózni. Kane híres északsarki telelése alatt az expedíció emberei állandóan felhőbe voltak burkolva s ha a sankájukat levették, a pára olyan tömege szállt a fejükről, mint a forró vízzel telt fazékból. Az emberek szempillája esszefagyott. Az 1875/76-diki angol északsarki expedíció tagjai — 58 Celsius foknyi hideget értek meg. Még mélyebbre esett a hőmérő a Franklin-expedíció alkalmával, a mikor — 72 foknyi hideget türtek el. És mégis az egyik vezető, Schwelka, ebben az óriás hidegben is gyalog hatolt előre, folyvást, eszkimó-módra

élve és ruházkodva. A sarki népfajok, különösen a jakutok, az ugynevezett jégemberek, teljesen közömbösek a hideg iránt. De hogy nem csak a sarkvidéken, hanem Európa közepén is türtek elődeink rettenetes hideget, bizonyítja az 1709-diki tél, a mikor az ágyban fagytak meg az emberek. A fűtött szobában, hat lépésre az ablaktól, megfagyott a víz. A madár a szó szoros értelmében megfagyott a levegőben és szarvas őz jött be az emberek lakta városba. A folyók medrükig befagytak s a tavaszi olvadás rengeteg döglött halat vetett partra. Nemcsak a gyalogos, de a postakocsiban utazó is megfagyott a bundájában.

ADOMÁK.

Miért nem neveti ki. T: Tudod-e tiam, mit csinált Khám, midőn apja Noe lerészegedett?

— Gy: Igen; kinevette.

— T: Te is kinevetnéd apádat?

— Gy: Nem én, mert én már ekkor régen alszom, mikor apám hazajön a koresmából.

ítélet, sokszor félelem, hogy a magvak télen át tönkre mennek, miért is többnyire tavasszal vettetik. Több főzelék, virág, fa és faneműnél ez nagy hátrány, mivel azok a főzelék- és virágfajok, melyek őszi vetést igényelnek és télállóak, tavasszal sokkal jobban, gyorsabban fejlődnek és jobb eredményt hoznak; fa- és faneműmagvak, melyek őszkor vettetik, már a jövő évben csirázhatnak, míg ellenben az ily fajok magvai tavaszi vetés folytán egy egész éven át fekszenek a földben, a nélkül, hogy csiráznának és csak a következő évben kelnek ki. Különösen a következő magvakat kell november—decemberben vetni, hogy már májusban csirázzanak:

Alma, körte, cseresznye, meggy, szilva, magvaváló szilva, myrabolán, kajszinbarack és mandula; ősszel vetendők a dió, maroni, gesztenye és tölgymagvak is, mivel tavaszig sokszor elromlanak. Fafajokból szintén már a tél beállta előtt vetendők: a jávor, bükk, kőris, tölgy, gesztenye hárs, platán, szofora, szilfa és galagonya. Akác és gleditschia magvak csak április hónapban vetendők, mivel ezek vetés előtt forró vízzel leforrázva és még néhány óráig langyos vízben áztatva, vetés után 14 nap alatt jól kelnek ki.

Főzelékfajokból késő őszkor vessük mindjárt állandó ágyakba a következő magvakat: petrezselyem, pasztinák, sárgarépa, feketegyökér, mezei saláta, téli laboda, és borsómagot első szükségletünk fedezésére.

Virágfajokból már nyár közepén vetendők a következők magvai: árvácska, nefelejts és a többi 2 éves virágnövény. Késő ősszel (november) mindjárt állandó helyükre kell vetni: erdőmestert, buzavirágot, szarkalábat, kerti mákot, kerti bükkönyt, nemophyllát, szalagvirágot és sziléná magot.

A ki ezt teszi, mindennel meg lesz elégedve, mert az eredmény mindenkor a legkedvezőbb.

KÜLÖNFÉLÉK.

Boldog Karácsonyi Ünnepeket kívánunk lapunk tisztelt olvasóinak!

Halálozás. Huber Adolf m. kir. erdőőr a szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál folyó hó 15-én szolgálata teljesítésében kapott tüdőgyulladás következtében rövid szenvedés után meghalt. Halálát özvegye és három kicsiny gyermeke siratja. Családja a legnagyobb inségben maradt hátra s az özvegyet ért csapás annál nagyobb, mert mind a három gyermeke szintén tüdőgyulladásban fekszik. Első nyomorának enyhítésére az erdőhivatal tisztai és al-tisztai személyzete gyűjtést indított. A korán — alig 39 éves korában — elhunyt kartársunknak csendes pihenést, szerencsétlen családjának vigaszt nyújtson a Mindenható!

Kétszázhatvanhat évi börtönre ítelve. Turinban letartóztatták a karabinierek Cardinali suszttert, akit már 1887. óta köröz az olasz rendőrség különböző bűntények miatt, amelyekért Cardinalit in contumaciam hat ízben ítelték el — összesen kétszázhatvanhat évi börtönre. Most már az a kérdés, vajon nem enyhéb büntetés lett volna-e az, ha Cardinalit mindjárt életfogytiglan ítelték volna el.

Életmentő huszár. Klagenfurtban kigyuladt Forabosco gazdag építőmester és vendéglős háza s az ott állomásozó huszárezred tüzi készültsége is a mentéshez látott. A láng már az ablakokon csapott ki, midőn az egyik padlásszobából rémes kiáltás hallatszott. Egy öreg asszony és egy hároméves kis fiú a szobában rekedt.

A készültség vezetője, Szilágyi szakaszvezető, halálmegvetéssel sietett az égő lakásba. A láng összecsapott mögötte. Az összeverődött tömeg már azt hitte, hogy mindhárman odavesztek, midőn a bátor katona megjelent, karjaiban tartva az asszonyt és a fiúcskát.

A halálról. Egy párisi folyóirat megkérdezett egy csomó híres embert: mit tart a halálról, „mert a közönséges emberek szeretik azt, ha a kiváló embereknek olyasmiről kell nyilatkoznia, amit a legnagyobbak se tudhatnak”. Sokan feleltek a kérdésre, a kevésbbé híres emberek hosszasan, mint a nagyon híresek. Paul Adam, a regényíró, azt válaszolta: Én már annyit csalódtam az életben, hogy azt hiszem, a halálban is csak csalódhatom. — Sokkal kevésbbé szomorú a Bonaparte Roland herceg nyilatkozata: Hiszem, hogy a kinek az élete szép volt és jó, szép lesz és jó lesz az élete a síron túl is. Hiszek az örökkévalóságban, tehát nem hihetek a halálban. — Alfréd Bruneau ezt írta: Nem akarok a halálra gondolni se addig, míg a két kis fiam akkorára nem nő, hogy gondolhatok a meghalásra. És akkor már — azt hiszem — nem fogok törődni vele. — Edmond Harocourt válasza a következő: Minden a gyomortól függ. Fiatal koromban gyomorbajos voltam, akkor szinte minden nap kívántam magamnak a halált. A mióta aztán egészséges a gyomrom, egyáltalában nem kívánom többé. De hát honnan tudjam én: meddig marad egészséges a gyomrom? — Franc-Rohain, a fiatal humorista, ezt felelte: A halállal is csak úgy vagyunk, mint a cselédváltogatással, azt tudjuk, hogy mitől szabadultunk meg, de azt már nem, hogy mit kapunk helyette. — Elmés a Lucien Descaves válasza: Csak azt szeretném megérni, hogy erre a kérdésre a magam tapasztalásából adhatnám meg az autentikus feleletet.

Fácántojások a bagolyfészkekben. Egy alsó-ausztriai pagonyban egy korhadt tölgyfa üregében évek óta fészkel egy bagoly-pár, íavaly azonban valaki úgy a bagoly-fiakat mind az öregeket elpusztította. Ez évi június havában a vadőr észrevette, hogy a bagolyfészkek új lakókra tett szert, csak azt nem tudta, vajon tényleg baglyok vagy más ragadozó szárnyasok ütöttek-e ott tanyát. A vadőr aztán egy ízben felmászott a 6 méter magasságban lévő bagolyfészkekhez, a melyben 7 frissen kikelt fácskacsibe és még 6 tojás volt. Mialatt a vadőr ezt a különös dolgot a fa alatt álló gazdájával közölte, egyszer csak nagy sebesen odarepült a fácskánkötő és a vadőr jelenléte daczára bebújt a fészkekbe. Negyedik napra újra megtekintette a vadőr ezt a különös fészket, azzal a célzattal, hogy a csibéket biztosabb felnevelés céljából hazavigye, de legnagyobb meglepetésére a fészkek ekkor már teljesen üres volt. Hogy hová lettek s mi módon kerültek le a csibék a magasból nem tudta megállapítani.

(V. L.)

A fókák kártékonyága. Egy norvégiai halászati szaklap közlése szerint a fókák az idén oly nagy tömegekben lepték el Norvégia partjait, mint eddig soha. Természetes, hogy a kiéhezett állatok a halak közt is iszonyu pusztítást visznek véghez és elzavarják a vonuló hal-rajokat a partok közeléből, ugyannyira, hogy Norvégiára ez a dolog valóságos csapást képez. A fókák már annyira mentek, hogy nemcsak a tengerbe, hanem a fjordokba, sőt még a folyókba is behatolnak s mindent tönkre tesznek, ami útjukba kerül. Szakkörök a fókák ily nagy mértékben való elszaporodását a bálnák okatlan pusztításának tudják be, mivel a kisebb bálna-fajok tudvalevőleg a fókák legnagyobb elleuségei és pusztítói. A norvég halászok feliratilag kérték a kormányt, hogy ez okból az összes bálna-fajokra harmincz évi tilalmi időt szabjon ki.

(V. L.)

Az állatok világa a Légrády testvérek kiadásában megjelenő s világhírű természettudományi műből, az Állatok világából a 75-dik füzet került ki a nyomdából, a megszokott művészies kiállításban és gondos kivitelű illusztrációkkal. A füzet elején fekete nyomatu műlap ábrázolja a szuszokat s a szövegrajzok nagy száma következik utána. Ebben a legújabb füzetben a kakukok ismertetése befejezést nyer s a szerző a pizangevőke s a jakamár-félékre tér át, folyton érdekes és színes képet adva a szárnyasokról s azok szokásairól, valamint családi életükről. A szöveget magyarázó képekből a buboskakukkal, a kokillal, a szaladó kukókéval, a sarkantyus kakukkal, a fáczánkakukkal, az anival, a kakóval, a banánnevű madárral, a fehérpofás bóbítás madárral, a gugukával, és a jakamárral ismerkedünk meg. Az állatok világa füzetes kiadásban kerül a könyvpiaçra, de az eddig megjelent rész kötetetekben is megszerezhető, úgy a Légrády testvérek műintézetében, mint minden könyvkereskedésben. Egy füzet ára 80 fil., egy köteté pedig diszes kiállítású kötésben 18 korona.

Huszonhat óra hosszat zongorázott. Érdekes hangversenyben volt része a minap a trieszti közönségnek: egy fiatal művész, Kamillo Baucia huszonhat óra hosszáig játszott egyfolytában a zongorán. A hangverseny vasárnap este nyolc órakor kezdődött. Baucia akkor ült zongorához egy zenetanárokból és újságírókból álló zsüri előtt s egész reggeli hetedfél óráig játszott, majd tíz percig pihent s folytatta a játékot egész hétfő délutáni két óra ötvenöt percig. Akkor Bramo dr. orvos megvizsgálta a zongorabajnokot és konstataulta, hogy ütőere kilencvenet ver, de különben nincs semmi baja. Baucia valóban látszólag minden nagyobb megerőltetés nélkül zongorázott egész esti féltizenegyig, a mikor letelt a huszonhat óra, a melyre vállalkozott. E hosszú idő alatt játszott mindent, operát, dalt, keringőt, táncdarabot, indulót, potpurrit és pedig mindent kívülről. A közönség körében egyetlen ember sem akadt, a ki teljesen végig hallgatta volna a hosszú hangversenyt. A teremben folyton jöttek-mentek az emberek. A kik ott voltak az elején, azok már nem hallották a végét, röviden, magát a művészt kivéve, egyetlen ember sem akadt, a ki huszonhat óráig tudott volna egy helyen ülni.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Ajánlkozás.

Erdőőri szakiskolát a folyó évben végzett s az erdőőri szakvizsgát is jó sikerrel letett ifju megfelelő állást keres. Nyelvismerete magyar, német és román. Érdeklődők irjanak a következő címre: ifju Vancsa Mihály, vizsgázott erdőőr, Nyén, utolsó posta Bodola. Háromszék vármegye.

7-10

Szárnyasaink.

Az egyedüli magyar nyelvű baromfitenyésztési képes szaklap foglalkozik a baromfitenyésztés összes ágaival, betegségeivel és ezek gyógykezeléseivel. A lap az Országos Baromfitenyésztési Egyesület hivatalos közlönye és Parthay Géza igazgató szerkeszti. Előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona. Mutatvány számokat szívesen küld a kiadóhivatal:

Budapest, Rottenbiller-utca 30 szám.

ÉLŐ VAD!

Élő foglyokat, fáczánokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, vad tengeri nyulakat, baglyokat és minden más állatot magas áron vásárol az „Élőállat-kiviteli vállalat és állatnagyereskedő”: **O. Frank, Wien IV., Waaggasse Nr. 12.** Továbbá szállítok mindennemű élő vadat és más első minőségű állatot. Minden vadásznak és vadászatkedvelőnek nélkülözhetlen tanácsadóval ellátott képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Csoportos nyulfogáshoz saját hálóimat és foglyok s fáczánok szállításához saját csomagolási eszközeimet bérmentve küldöm meg.

Vadászat és Állatvilág.

Vadászati zoologiai és kinologiai képes szaklap Bärsony István és Fónagy József közreműködésével szerkeszti Parthay Géza. Előfizetési ára egész évre 8 kor., fél évre 4 korona. Mutatvány számokat díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

AKÁCZMAGOT

bármely mennyiségben vásárol
Magyar Magpergetőgyár
Faragó Béla
Zala-Egerszeg.

A hová ajánlatok küldendők.

5-5

Skaba Károly H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.
A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, satkantyukban, vadász, vivo és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltósági Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.
Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállítású

ERDÉSZETI és ERDO ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönben felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legújabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltósági Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

BRAUSWETTER JÁNOS

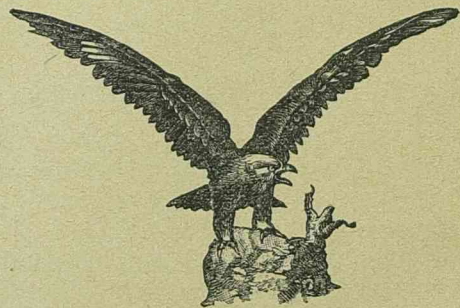
SZEGEDEN

CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS FELTALÁLÓJA A REMONTOIR INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLASSAL KÉSZPENZERT, VALAMINT. RÉSZZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szőrmés vadat kitömésre.

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászáti képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.